

שי עולמות

העלון השבועי של ישיבת "נצח מאיר" ישיבתו של הרה"ח שמועון יוסף הכהן ויוזנפלד שליט"א

רח' הרב סלנט 7, ירושלים, טל' 050-4102044

ירושלים עיה"ק תות"ב בבי"א. יום ו' עש"ק לסדר בלק לכבוד ... אחדשה"ט!
בעזרת ה' אכתוב לך משהו השייך לפרשת השבוע.
"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו" (במדבר כג, כב).
ופרשי' ה' אלקיו עמו, אפילו מכעיסין וממרים לפניו - אינו זו מתוכן: ותרועת מלך בו. לשון חיבה ורעות, כמו (ש"ב טו, לו) רעה דוד, אוהב דוד. ויתנה למרעהו (שופטים טו, ו) וכן תרגם אונקלוס: ושכינת מלכהון

רעי למה אחי? אלא תמצא ההיא מילה דלא אתעדי לעלמין - אקרי רע, עיי"ש, וזה בחי' (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך, אילו אתה ואדם כמוך הי' עושה תמיד כל הטובות שה' עושה לך, איך היית רוצה שהתנהג באהבתך אליך, כך ואהבת לרעך הנצחי, זה השי"ת. ויש לתת על הלב שעשירים וארבע שעות ביממה יש לנו רע טוב ונאמן שאינו סר מאתנו בשום מצב, וטוב לשפוך לבנו לפניו בכל עת.
בברכת התורה וכמו"ס

שמעון יוסף הכהן ויוזנפלד התיקון הכללי

הגדיל עלי עקב (תהלים מא, י).
התרגום פירש: התרברב עלי, להתחכם עלי. ורשי' פירש: ל' מארב ומעקב אחרי. והרד"ק פירש: דרך ורמס עלי עם עקבו. ור"א פירש: עשה את עצמו מכובד, כאילו לא מתאים לגדולתו לבקר אותי. ויש לפרש הענווה שלי (לשון עקב ענוה (משלי כב, ד)) הגדיל עלי - פירש והפך אותה לגאוה.

הַמְמוֹן שֶׁל הָאָדָם
רַע, שֶׁתְּהוֹנֵן אֶת חֲבֵרוֹ מְמוֹן, כְּנֹחַ הוּא גּוֹזֵל מְמוֹנֵי בָּנָיִם, הֵינּוּ שֶׁתְּהוֹנֵן נֹחַל מִתְּהוֹנֵן בָּנָיִם. כִּי עֶקֶר הַמְמוֹן שֶׁל הָאָדָם, בָּא לוֹ עַל יְדֵי בַת זִגְגוֹ (עֵינֵי זוּהַר תּוֹרֵעַ נב). כִּי עַל-יְדֵי אֹרֶךְ נְפִשָׁה, מִזֶּה בָּא לוֹ הַמְמוֹן. הֵינּוּ, עַל-יְדֵי שְׂמִתְנוּצִין וּמְתַפְשֵׁט אֹדוֹת מְאוֹר נְפִשָׁה, אֵלּוֹ הָאֹדוֹת הֵם כְּחִינַת הַמְמוֹן. כִּי הַמְמוֹן הוּא מְמוֹן הַנְּפִשׁ, כְּמִבְּאֵר מְמוֹן אַחַר (לְעִיל כְּסִי נ"ט, ס"ה, וּבְלִקוּת ס' מ"ו). וְנִפְשׁ הוּא כְּחִינַת נִקְבָּה כְּיֹדֵעַ כְּכַתְבֵי הָאֵרֶ"י, כִּי הִיא הַכְּחִינָה הָאֲחֵרוֹנָה מִן נְפִשׁ רוּחַ נְשָׁמָה. (ליקו"מ סט)

ואתה ה' חנני והקימני. כאומר רבש"ע אני סומך רק עליך שרק אתה תעזור לי ואשלמה להם. טובה תחת רעתם (גאונים). כי בודאי לא עלה על דעתו לנקום ולשלם להם רע כפשוטו, כי זה איסור דאורייתא (ויקרא יח, יט) לא תיקום. ואתה ה'. אשר בך לבד אני סומך ובוטח - אנא ממך חנני והקימני תרפא אותי שאוכל לקום על רגלי ואשלמה להם. לפי פשוטו אנקם מאויבי. ויש לפרש ע"פ החסידות "ואשלמה" - אעשה שלום אִתָּם. ועכשיו מצאתי כעין זה בשם הגאונים "ואשלמה להם" טובות תחת רעות, כמו שהיה מנהגו תמיד. והכי נמי מסתברא, כי לפי פשוטו, מהו המסר? לחפש נקמה! אא"כ נימא שמדובר מכאלה שיכולים להזיק ולהזיק, וכעין "מוסר". (מתוך הספר "שי למורא" פרוש על תיה"כ)

מדרש

ויפתח ה' את פי האתון. להודיעו, שהפה והלשון ברשותו. שאם בקש לקלל, פיו ברשותו. ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים. רמזה לו, אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים בשנה. ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי. אף על פי שמדבר בלשון הקדש, גוי לשונו סרוח. לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך. משל למה הדבר דומה. לרופא שבא לרפאות בלשונו נשוך הנחש. בדרך ראה אנקה אחת, התחיל מבקש מקל להרגה. אמרו לו, לזו אין אתה יכול ליטול, היאך אתה יכול לרפאות נשוך נחש. כך אמר האתון לבלעם, אני אין אתה יכול להרגני אלא אם כן חרב בידך. והיאך אתה רוצה לעקור אומה שלמה בלשונך. שתק ולא מצא תשובה. התחילו תמהין שרי מואב, שראו נס שלא היה כמותו בעולם. [יש אומרים, שאמרו לו שרי מואב, מאי טעמא לא רכבת אסוסיא. אמר להם, אינה שלי. השיבתו, הלא אנכי אתונך. לטעינה בעלמא. אשר רכבת עלי. אקראי בעלמא]. מעודך עד היום הזה. הא למדת, שלא היה זקן, שהאתון גדולה ממנו. ההסכן הסכנתי לעשות לך כה. כיון שדברה, מתה, שלא יהיו הבריות אומרים, זו האתון שדברה, ועושיך אותה יראה.

ביניהון. ע"כ נמצא שהשי"ת הוא רע טוב וידיד נאמן, וחיבתו עלינו כביכול קבוע בלבנו. ואע"פ שבודאי יש לשמור מרחק, ולהיות בבחינת (יהושע ה, טו) של נעלך מעל רגלך, ולהזהר מחוצפא ועזות ולהתנהג בכבוד גדול כיאות, מכל מקום הבחינה של ידיד ואוהב רע חיה וקיימת. וכן מצאנו בספרי רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב ז"ל שצריך כל אחד להתבודד כל יום ולפרש שיחתו לפני השי"ת כדבר איש אל רעהו, ויספר לו כל אשר עובר עליו ויתחנן לפניו שיקרבהו לעבודתו. וכן מצאנו (פוככי אור, אנשי מוהר"ן, אות ד) שבתחילת התקרבות מוהר"ן ז"ל לרבינו הקדוש ז"ל, באמצע השיחה לקחו אדמו"ר ז"ל בידיו הקדושות סביב כתפיו, וענה ואמר לו בזה הלשון: אין ווייטער סע זייער גיט, אז מע רעט זיך אויס דאס הארץ פאר ה' יתברך, היינו אזוי ווי מע רעט זיך אויס פאר אין אמת'ן גיטן פריינד [טוב מאד אם משתפך כל לבבו לפני השי"ת, כאדם המשתפך לבבו לפני ידיד טוב אמיתי]. וכן מצאנו בפסוק ובחז"ל שהשי"ת נקרא רע כדאיתא בספרי (בהעלותך י, כט פסקא עח) ויאמר משה לחובב בן רעואל המדיני חותן משה. רבי ישמעאל ברי' יוסי אומר רעואל היה שמו, ולמה נקרא שמו רעואל? שריעה לא-ל שנאמר (משלי כו, י) ריעך ורע אביך - אל תעזוב, ואיתא (שמו"ר כו, א ריש פ' יתרו) וז"ל וישמע יתרו. הדיא הוא דכתיב רעך ורע אביך אל תעזוב. רעך - זה הקב"ה, כמה דאת אמר (תהלים קכב, ה) למען אחי ורעי. ורע אביך זה אברהם, שנאמר (ישעיה מא, ה) זרע אברהם אוהבי אל תעזוב. וכן אמרו בויקרא רבא (ריש פרשה ו, א) זה שאמר הכתוב (משלי כד, כח) אל תהי עד חנינם ברעך, אל תהי עד חנינם - אלו ישראל, ברעך - זה הקדוש ברוך הוא. ואמרו במדרש שוחר טוב (תהלים מזמור ח פסקא ג) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז. זה שאמר הכתוב (משלי ו, א) בני אם ערבת לרעך, תקעת לזר כפיך. בתלמידי חכמים הכתוב מדבר, בשעה שהזקן נתמנה - אומר לו הקב"ה עד שלא נתמנית לא היית ערב על הציבור, משנתמנית נעשית ערב שנאמר אם ערבת לרעך - זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (שה"ש טו) זה דודי וזה רעי, ואומר (משלי כו, י) רעך ורע אביך אל תעזוב, וכן (תהלים קכב, ה) למען אחי ורעי. ואיתא בזה"ק (פ' בשלח דף נה: ר' חזקיה פתח בהא קרא, דכתיב (משלי יח) בכל עת אוהב הרע יולד. בכל עת אוהב הרע - דא הקב"ה, ואח לצרה יולד - בשעתא דיעקון לך שנאך. ואיתא בזה"ק (אחרי מות, דף עז: עז: תנינן רחמימותא דקב"ה, דקרא לישראל אחים [ורעים] שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי. א"ר יהודה אי אחי למה רעי, ואי

א"א לבוא לאמונה כ"א ע"י אמת

ובדאי אתא בווה"ק (בלק דף צ"ח): לית אמונה בלא אמת, ולאמת א"א לבא כ"א ע"י התקרבות לצדיקים אמיתיים כמבואר (שם, אות ג) נמצא שהכל תלוי בהתקרבות לצדיק.

והנה מבואר בליקוטי תפילות שמה שתפס רבינו בענין קדושת הפה ההרחקה משקר, היינו לשם דוגמא בעלמא ולא לאפוקי משאר דיבורים פגומים.

ושמתי לב וראיתי כי סכנת הדברים הפוגמים רבה כי רבים הם, ע"כ לפני שמדברים בודאי צריכים לנפות כל דיבור ב"ג נפה (ועיין בצעטיל קטן מרבינו אלימלך מליזנסק זצ"ל, אות ח), ואם האדם לא ישקול בפלס כל דיבור בקלות ובלי להרגיש יוכל להיכשל בא' או בכמה מהן, וכדי להמחיש הסכנה האורבת למי שפותח פיו אכתוב כמה דוגמאות מפגם הדיבור, שצריכים לזוהר מהן ואלו הן: דברים בטלים, לשונות עכו"ם, דברי שטות והבל, דברים מגונים, ניבול פה, דיבור שלפני התפלה, ברכות ותפילות בלי כונה (שזוהו ג"כ בכלל אחת בפה ואחת בלב) המדבר בביהכ"כ המדבר באמצע התפילה וחזרת הש"ץ, המפסיק מלימודו לדברים אחרים, מוסר דינו לשמים, שחוק וקלות ראש וליצנות, דלטוריא על כלל ישראל, הטחת דברים כלפי מעלה, מחרף ומגדף, דיבור יתר בשבת, דיבור האסור בשבת, מרבה דברים, שח בסעודה, דברי תורה ותפילה במקום צואה וערוה, שבח רשעים וגויים במעשיהם או אפי' במעלות גופניות, הפותר חלום חבירו לרע, המכשילו בדיבורו ומשיאו עצה שאינה הוגנת, לה"ר, מוציא שם רע, מוציא דיבה ובכללו מודיע ומעביר בשורות רעות, רכילות, הונאת הגר, יתום ואלמנה ואשתו, וכל אדם, עון נדרים, המחליף בדיבורו, חכמים שאינם זיירים בדבריהם, מוכיחים שאינם ראויים להוכיח, דיבור בכעס, אחד בפה ואחד בלב, המתגאה ומפאר ומספר שבחיו, מזלזל ברבותיו והורים ומורים, מזלזל בחבירו ותלמידו, חנופה חוצפה, דברים קשים, שקר, אינו עומד בדיבורו, המגלה סוד חבירו או כל דיבור שלא התיר לו חבירו להעביר ולספר, מרבה דברים עם האשה, שיחת הילדים, דברי גולם, מכנה שם לחבירו, מגלה עונותיו שבין אדם למקום, מחלוקת, קינטור, מברך רעהו בקול רם, מתכבד בקלון חבירו, לך ושוב, מלבין פני חבירו רבים או ביחידות, מסית מדיח, מטה חבירו מדרכי חיים לארחות עקלקלות, מבזה ת"ח וצדיקים, דברי כפירה נגד דעת התורה ונגד דעת הצדיקים וכו' ע"כ אמר שלמה המלך (משלי י"ה) מות וחיים ביד הלשון.

(מתוך הספר "יש מאין" על ליקו"מ)

לך עמהם

מי שרוצה לחוס על חייו הנצחיים צריך לצעוק הרבה להש"י ולכווין דעתו להשי"ת בכל עת ולבקש מלפניו יתברך שיוליכוהו בדרך הישר באמת לאמתו ולא יניחנו טעות א"ע כלל. כי זה כלל גדול שברוך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כמו שמצינו אצל בלעם שאמר לו הש"י לך עמהם וכו' אע"פ שרצונו יתברך לא היה לזה כלל.

ויש בענין זה סתרי נסתרות הרבה. כי שם עיקר הבחירה שהיא חידוש נפלא יותר מכל החידושים והנפלאות שברא הש"י כמבואר בספרים. ועיקר הבחירה היא בבחי' זאת בבחי' בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כשרו"ל הבא לטהר מסייעין לו הבא לטמא פותחין לו וכ"ש כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך וכו'.

וזה עיקר גלות השכינה שכל אחד כפי מעשיו כן הוא חובש ותופס את השכינה וקוב"ה כביכול בגלות. עד שנאמר כביכול אין חבוש מתיר א"ע מבית האסורים כ"ש בווה"ק כמה פעמים. וזה שכתב (בסי' סג לק"ח) שע"י שלומדין לתלמיד שאינו הגון נתפס בתפיסה ח"ו. כי עי"ז יוכל התלמיד להיות נכשל יותר ע"י שהוא אינו הגון ומהפך דברי אלקים חיים כנ"ל. ועי"ז יוכל להמשיך ולתפוס את הקב"ה ושכינתיה כביכול לתוך דעתו הרעה שיהיה נצטייר האור כפי דעתו הרעה. שזה עיקר גלות הש"י כאלו הוא חבוש ותפוס בתפיסה כי הוא חבוש כביכול בתפיסת המוחין של התלמיד שאינו הגון עד שמוכרח כביכול להנהיג ולסייעו כפי דעתו וכנ"ל. וכל זה מחמת כח הבחירה שיש לה תוקף גדול מאד כידוע.

(ליקוטי הלכות יורה דעה הלכות נותן טעם לפגם הלכה ד אות י')

לך עמהם

והכל מחמת הבחירה כמו שאמרו רז"ל בפרשה זאת בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו ומי שרוצה לתת לב בפרשה זאת יכול להבין היטב עד היכן כח הבחירה, וצריך לכל אדם להבין מה עתה גם עתה כי ממשלתך בכל דור ודור. כי גם עתה השם יתברך מנהיג עולמו בחכמה עמוקה בדרך זה כי מאד עמקו מחשבותיך, והוא בכלל ובפרט. וזהו כל ענין החיות רעות ומצח הנחש שהם חכמי הטבע ושורש חכמת הטבע שמתגברים עכשיו בכל פעם. וכל ההולכים בדרכיהם נתעה ונשמך לבם עד שנרמה להם בכל פעם על פי דרכיהם שהוא כדעתם הרעה, עד שמהפכים השקרים והכזבים הידועים לאמת ואומרים שכדבריהם הוא האמת וכונתם רק אל האמת ואומרים שזהו דרך התורה הקדושה לפרשה בדרכיהם הרעים מה שהכל רואים עין בעין איך הם פורקי עול לגמרי, וכל כוונתם לבטל ולהשכיח את התורה לגמרי ח"ו, וכל הנמשך אחריהם קשה להשיבו, כי כל באיה לא ישובון...

וכן הוא בכל הדברים שבעולם ואי אפשר לבאר הכל, אך החילוק וההפרש יכולין הכל להבין, כי זה האיש הכשר כל יסוד כוונתו ורצונו הוא בשביל התכלית האחרון שמרגיל עצמו מנעוריו להסתכל על קצו וסופו האחרון ומה יעשה ליום פקודה וכמו שכתוב וזכור את בוראך בימי בחורתיך וכמו שאמרו רז"ל (קהלת רבא פרק י"ב) בוראך בארץ בורך וכו' וכמו שכתוב (קהלת) החכם עיניו בראשו שבראשית עולמו רואה מה יהיה בסופו וכו', וכל תשוקתו ורצונו להכיר את השם יתברך באמת ולפרוש את עצמו מכל התאוות רעות ולזכות לחטוף טוב כל ימיו בשביל תכליתו הנצחי. וזה היפך משים כל מגמתו ורצונו לתאוות עולם הזה ושירות לבו הרע ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כנ"ל, וכמו שאמרו רז"ל (יומא לה) הבא לטהר מסייעין לו הבא לטמא פותחין לו. ואזי השם יתברך מומין לכל אחד סיבות וסברות וחכמות בדעתו שיוכל לעשות כרצונו עד שיש לו כח להחולק והכופר וכו' לומר סברות וחכמות שכל הבל להטעות עצמו ואת אחרים מן האמת ולומר שהאמת אתו, אבל האמת עד לעצמו והחפץ באמת רואה היכן האמת לאמתו.

(ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות ברכת השחר הלכה ה אות עח)

"לא הביט און ביעקב"

בשבת נתגלין דרכי השם וחסדיו הגדולים ורחמי המרבים בלי שעור, אַשְׁרֵי דַרְכּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא לְבָלִי לְהִבִּיט עַל הָרַע שֶׁל הָאָדָם, רַק לְהִסְתַּפֵּל עַל הַטּוֹב שֶׁבּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "אֵינְךָ אִם רְאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע ה', אֲכַן שָׁמַע אֱלֹקִים" וכו', וכתוב: "לא הביט און ביעקב". ועל-כן אַז בְּשֶׁבֶת מִתְחִילִין לַל הַמִּצְוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל לִילָךְ וְלִהְתַּפְּאֵר לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי נִתְבַּטַּל מֵהֶם אֲחִיזוֹת הַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵם הַעֲצָבוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּרִגְלֵי הַמִּצְוָה, וְאֵז נִתְגַּלָּה יְקָרַת קִדְשָׁתָּהּ כִּל הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁל הַמִּצְוֹת, עַד שֶׁהוֹלְכִין וּמִתְפַּאֲרִין לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעוֹשִׂין דְּרָךְ כְּבוֹשָׁה לְכָל, שְׂיִכָּל כֹּל אָדָם לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִחֲמַת שֶׁאֵז אֵין יְכוּלִין הַסְּטָרָא-אֲחֵרָא וְהַקְּלָפוֹת לְכַסּוֹת וְלִהְעֵלִים אֶת הַטּוֹב עַל-יְדֵי רְבִי הָרַע וְהַעֲצָבוֹת נוֹפֵל לְגַמְרֵי. וְשֵׁלּוֹם, כִּי אֵז מְאִיר רַק הַטּוֹב, שֶׁהֵם הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁבְּמִצְוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הָרַע וְהַעֲצָבוֹת נוֹפֵל לְגַמְרֵי. וּמִשֶּׁבֶת צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַקְּדָשָׁה וְהַשְׂמֻמָּה עַל כֹּל יְמֵי הַחַל, דְּהֵינּוּ שֶׁבְּכַח קִדְשָׁתָּהּ שֶׁבֶת, וּבְכַח קִדְשָׁתָּהּ הַצִּדִּיק שֶׁקָּרִי גַם-בֵּן שֶׁבֶת. נִזְכָּר גַּם בְּכָל יְמֵי הַחַל לִילָךְ בְּדֶרֶךְ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, לְגַרֵשׁ הַעֲצָבוֹת וְלִהְיִיתָ אֶת נַפְשְׁךָ מְתִיד עַל-יְדֵי הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצְאִים בָּנּוּ, שֶׁזֶה חֲבִיבַת הַדְּרָךְ שֶׁל "אֲמִירָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי", כְּמֵבֵאֵר בְּפִנְיָם.

(אוצר היראה מועדי ה' שבת אות עא)

להצלת
ר' אברהם בן אסתר ומשפחתו
ברוחניות ובנשמות

להערות והארות 7658704 - 052
לקבלת העלון השבועי למייל צרו קשר
במייל netzah.meir@gmail.com

לעילוי נשמות
תמונת אסתר ע"ה
נלב"ע מ"ו שבט
ת.נ.צ.ב.ה.
נתן וצ'רנה כלאוואר ע"ה
ר' רפאל בן ר' משה ז"ל

יריב בן מניה
חזרה בתשובה שלמה